Ч. 137 (10.814). Львів, четвер 24 червня 1926. Poeztowa opłata zapłacona ryczałtem. Рік XLIV

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОЛУДНЕМ

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов. Конто зочт. щадн. 143.322. Адреса для телеграм: „Діло", Львів. Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем. Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно: в краю 4·50 зол. За границею: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 151 лей, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ. ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Засідання сойму.

Варшава, 22. червня 1926.

В год. 4·15 попол. зачалося засідання сойму. Марш. Ратай передав на руки віцемарш. Дашинського письмо, в якім офіціяльно повідомляє про резиґнацію з уряду маршалка сойму і просить Дашинського вести дальше той уряд. Тому першою точкою нарад сойму був лист марш. Ратая. Пос. Дембський (Пяст) поставив внесення, щоб не приймати до відома димісії Ратая. Переведено негайно голосування в цій справі, яке виявило, що Ратай дістав заяву довіря незначною скількістю голосів. Повідомлений про вислід голосування, Ратай заявив, що свою резиґнацію піддержує дальше.

Приступлено до дневного порядку. Забрав голос мін. скарбу Клярнер, що в півторагодинній промові подав цілу низку цифр, висновків і внесків, які виходять з його обчислень як мін. скарбу і закінчив свою промову, яку подаємо нижче, так: „Уряд вяже справу довіря зі справою полагодження в речинці буджетової провізорії".

Після експозе Клярнера зачалася дискусія. Перший промовляв пос. Ґломбінський (ЗЛН), який заявив, що його клюб виробив власний проєкт конституційних змін, який вносить до сойму. Він боронив інституції сойму і заповів, що ЗЛН. голосуватиме проти буджетової провізорії. Опісля пос. Заремба (ППС.) признає конечність буджетової провізорії, але зазначує, що соціялісти в останнє роблять того роду кроки в цьому соймі.

Промовляли ще посли Голєкса (ХД), Дубанович (ХН), Бирка (Пяст) і Гартгляс (Жид. Клюб). Після того пос. Косцялковський (Клюб Праці) поставив внесення на замкнення дискусії. Це викликало обурення між комуністами, наслідком чого прийшло до великої метушні. Комуністи й комунізуючі посли стали кричати, бити в пульти і співати. Серед пекольного галасу прийшло до голосування, але його вислід годі було збагнути, бо члени соймового бюра не могли дати собі ради з обчислюванням голосів „за" і „проти". Тому відбулося вдруге голосування через двері. Після того голосування пос. Дашинський заявив, що внесення принято, отже тимсамим дискусію замкнено.

Після тої заяви оклики й биття в пульти ще збільшилися. Віцемаршалок Дашинський дзвонив великим, спеціяльно принесеним дзвоном. Коли й це не помогло, він виключив комуністичних послів зі салі. Посли Варський-Варшавський (ком.) і Воєвудзкий (нез. хл. партія) не хотіли вийти, тому їх винесено на коридор силою.

На салі дещо успокоїлося і палата приняла внесення на відіслання буджетової провізорії до комісії. Потім Дашинський відчитав письмо марш. Ратая, в якому він іще раз подає до відома свою резиґнацію.

Був ще один момент, в якому здавалося, що на салі прийде до небувалих скандалів. А саме Українці, Білорусини, комуністи, незал. хлопська партія й инші дрібні групи поставили внесення в справі політичних вязнів і домагалися, аби воно прийшло на наради найближчого засідання сойму. Внесення це перепало. Прийшло знов до окликів, биття в пульти і т. п.

Під кінець засідання віцемарш. Дашинський повідомив палату, що найближче засідання сойму буде в пятницю, год. 10. рано.

Внесення Українського Клюбу.

На нинішньому засіданні сойму Український Клюб поставив внесення на негайне розвязання сойму. Внесення це звучить:

„Тому, що теперішній сойм повстав зі знасилування прав і справедливости через розписання виборів у 1922 р. в Сх. Галичині і примінення виборчої ординації з кривдою українського й білоруського народу; тому, що сойм опісля в своїй діяльности став опорою воюючого польського шовінізму у відношенні до українського народу й инших нац. меншостей; тому вкінці, що він є в своїй більшости виразником суспільної реакції, не допускаючи до створення селянсько-робітничого уряду, але натомісць кермуючи й піддержуючи поміщицько-капіталістичну владу, Український Клюб, що від 2 літ перший розпочав боротьбу за розвязання того сойму, вносить: С о й м р о з в я з у є т ь с я с ь о г о д н і ш н ь о ю у х в а л о ю. В и б о р и д о н о в о г о с о й м у б у д у т ь р о з п и с а н і з г і д н о з і с т. 26 б е р е з н е в о ї к о н с т и т у ц і ї з 1921 р."

Експозе мін. Клярнера.

На засіданні сойму 22. червня мін. скарбу Клярнер в експозе м. и. заявив, що дня 30. червня кінчиться буджетова провізорія, але державний буджет усе ще не ухвалений. Тому уряд представляє законодатним тілам провізорію на час від 1. липня до 30. вересня 1926 р., себто на III. квартал бюдж. року. У буджеті 1926 р. видатки виносять 1.730,000.000 золотих, а приходи 1.528,000.000 золотих. З причини знижки золотого обі сторони буджету є значно нижчі від відносних сум на 1924 і 1925 р. Треба числитися з потребою збільшення видатків. Від 1. липня платні урядників не зменшується, тому видатки збільшаться на 18 міл. зол. за пів року. У відношенні до цілорічного буджету видатки збільшаться на 40 міл. зол. Так отже цілорічний буджет треба піднести до 1.788,000.000 при доході 1.528,000.000. Ріжниця річна 260 міл. Ріжницю цю треба вважати реальною, а наслідком компресії пяти місяців зменшиться вона до 190 міл. Входячи в третій квартал, слід поставити питання: чим покрити недобір? Спосіб зрівноваження буджетового дефіциту залежить від характеру того дефіциту. Тут він є як ріжниця між звичайними видатками і приходами. Отже це є консумційний дефіцит, тому дуже небезпечний. Годі вирівнувати такий дефіцит загр. або краєвою позичкою. Позички потрібні Польщі на инші цілі й уряд старатисьме одержати їх. Міністер відкидає теж друкування банкнот в на вирівнання дефіциту. Такий спосіб, то ніщо инше, лише внутр. позичка, дуже прикра, а руйнує передусім незаможнього горожанина. Одинокий спосіб для вирівнання буджету є ощадність у видатках і збільшення приходів. З позірно скромної суми 1,788.000.000 золотих видатків можна ще багато заощадити. Обниження платень уряд уважає тепер недоцільним. Зате уряд стоїть тепер на становищі, щоби якнайскорше зачати працю для скорочення й подешевіння адміністрації, щоби з користю для суспільного інтересу найти дійсне джерело ощадности. Є вже для цього ріжні праці, приготовані знавцями держ. адміністрації і слід їх негайно використати. Міністер бажає взяти в свої руки ініціятиву упорядкування тої справи. До ділянки держ. ощадностей зачисляє міністер також автономічні буджети, відповідне примінення їх до державної господарки, відповідний поділ праці та доходів. Рівнобіжно з обниженням видатків на адміністрацію слід підкреслити потребу і спромогу піднесення приходів із підприємств. Не є тайною, що Польща господарить неекономічно і безпляново. Колиб як слід використати джерела доходів, можна би вирівняти державний буджет. Залізниці, ліси, монополі, польміни й инші підприємства слід зреформувати, щоби дали державі це, що від них належиться.

Кровава сутичка з поліцією.

Дня 22. червня в Гостинімі (варшавськім воєвідстві) на базарі поліцай копнув якусь жінку, що аж зімліла. Товпа кинулася на поліцая, який скрився в команді поліції. Товпа окружила будинок команди поліції й стала йти приступом на нього. Часть людей пішла під староство. Староста велів арештувати поліцая. Товпа всетаки домагалася видачі поліцая. Прийшов відділ поліції, дав сальву до товпи. Було 8 важко ранених, із тих уже один помер.

Біржа.

Гроші.

Курс Банку Польського 22. червня був 9·98 за доляри і 9·98 за девізи. Біржа у Варшаві також не занотувала ніяких змін, а в приватних оборотах удержався доляр при курсі 10·23. У Львові на приватній біржі американський доляр 10·20—10·23, канадійський доляр 10·12—10·15.

Збіжжа.

Дуже сильне зацікавлення житом і вівсом, при пропорціонально малій подачі, тому ціни вищі. Для пшениці нема відборців, ціни падуть. Тенденція за винятком пшениці звижкова. Настрій оживлений. Пшениця біла 43—44, пшениця червона 46—47, жито 29—30, ячмінь 29·50—30·50, овес 33—34.

Кріза Ліґи Націй.

Чи треба було аж демонстрації Бразилії, щоби світ повторив собі голосно, що єдина надія на втихомирення Европи — Ліґа Націй заходить щораз більше за хмару?

Кріза женевської організації тягнеться від менту її безсилля в конфлікті Італії в справі острова Корфу. Довгими місяцями жила вона надією, що з придбанням нового члена — Німеччини, найбільше дразливе непорозуміння: франко-німецька ворожнеча, злагодить свою гостроту. І вистарчило звичайної формальности: голосування над вступом Німеччини до Ліґи, щоби розколини в женевській будівлі зарисувались привселюдно.

Не помогли всесильні впливи Англії, ні на-пів присмні усмішки Франції — Бразилія скористала зі свого права l i b e r u m v e t o. Бразилійський професор Мельо Франко не вірить у щирість Німеччини. У цьому він іде за загально поширеним настроєм в обох Америках, які не вірять у щирість мирових почувань усієї Европи. Американці оцінюють ідеї по їх практичних наслідках, а політика европейських держав видається їм продовженням передвоєнних метод творення мілітарних союзів у сподіванні нових воєн.

Виступ Бразилії й аналогічні застереження Еспанії є важким ударом для Ліґи. Одначе вони не є несподіванкою для тих, які розуміли небезпеку ролі малих держав, що в даний мент могли своїм голосом спаралїжувати вплив великих. З другого боку і сама роля великих держав у Женеві не була відрадною появою для тих, які сподівались від Ліґи реальної охорони прав поневолених народів і національних меншостей. Ліґа Націй хотіла погодити всі великі світові держави на теоретичних принціпах, з якими всі погоджувались... як довго вони залишались у царині теорій. Тепер вона бачить, що такий союз рветься при кожній практичній справі. Коли вільно виступити з Ліґи Бразилії, то за її прикладом можуть кожної хвилини піти й инші держави, невдоволені рішеннями Ради Ліґи Націй. Єдиним рятунком Ліґи є надія, що держави, які лишаться поза її діяльністю, втратять більше, ніж коли беруть у ній участь. Тому-то в теперішнім важкім процесі боротьби за постійні місця в Раді Ліґи, прихильників Ліґи потішає те, що Еспанія та Бразилія вернуться до неї, у власнім інтересі.

На останній сесії Ради Ліґи досвідченим юристам удалось задержати товариською розмовою представника Бразилії на салі так довго, як довго його присутність була юридично потрібна для полагоди формальностей. І на найблищій сесії дасть собі Рада раду. Німеччину імовірно приймуть, навіть ціною дотеперішньої програми своєї реорганізації. Лише сесія втратить дещо зі свого всесвітньо мирового патосу. Замісць починати будівлю від даху, вернеться знов до основ до поодиноких реальних конфліктів держав і народів, силкуючись вирівняти між ними непорозуміння мировими гарантійними договорами.

Місце універсальних ідей займе трохи географія: члени Ради може проведуть на мапі лінії, які є вічною загрозою для ідеалу, якому вони хочуть служити. А тоді поба-

Red. czas. „Dilo" Pr. 290/26. W imieniu Rzeczypospolitej Polskiej! Sąd okręgowy karny we Lwowie, orzekł na wniosek Prokuratury przy tymże Sądzie, że treść artykułu umieszczonego w czasopiśmie „Dilo" Nr. 132 (10809) z dnia 17. czerwca 1926 roku pod tytułem: 1) „Wid apata do aktywnosty" a) między słowami: Grabśkoho... a słowami: Wtratyty, b) między słowami: rozbiu... a słowami: jakoho, c) między słowami: towarysky... a słowami: Pansylosia, d) między słowami: w narodi... a słowami: A tomu, 2) „Postanowy C. K. U. N. D. O" między słowami: Praci... a słowami pohodżujuczyś zawierają ad 1) znamiona zbrodni z § 65 a) ustawy karnej, ad 2) znamiona występku z art. 24 ust. pras. z dnia 17.XII. 1862 uznał dokonaną 16. czerwca 1926 roku konfiskatę za usprawiedliwioną i zarządził zniszczenie całego nakładu i wydał w myśl § 493 pk. zakaz dalszego rozpowszechniania tego pisma drukowanego. Zarazem wydaje się nakaz odpowiedniemu redaktorowi tego czasopisma, by orzeczenie niniejsze umieścił bezpłatnie w najbliższym numerze i to na pierwszej stronie. Niewykonanie tego nakazu pociąga za sobą następstwa przewidziane w § 21 ust. druk. z 17. XII. 1862 Dz. p. p. Nr. 6 ex 1863 t. j. zasądzenie za przekroczenie na grzywnę do 400 zł. — Lwów dnia 17. czerwca 1926.

рах кооператорів до Головної Ради вибрали п. Станіслава Войцеховського, бувшого президента Річипосполитої". Чому таких рефлексій не робила польська преса перед вибором першого президента?

— **Спорт і релігія.** Здається, що між цими двома поняттями нема нічого спільного. Так бодай думають спортовці всього світа, які беруть участь у міжнародних змаганнях у всіх країнах і державах, поминаючи політичні та релігійні ріжниці між ними журбі політиків та представників церкви. Польські Соколи є иншої думки. Одержавши запрошення взяти участь у сокільськім здвизі у Празі, вони відмовились від участи в ньому, тому, що „програма здвигу передбачує між иншим свято для звеличання памяти релігійного реформатора Гуса. З огляду на релігійно-віроісповідне значіння тих свят, польське Сокільство, яке є частиною народу щиро та гаряче привязаного до католицької релігії, участи з них брати не може". Варта би побачити іронічну усмішку президента Масарика, який читатиме цю відповідь.

— **До відома польських славістів.** Коли який з польських фільольогів матиме перед собою український текст, а не зможе його зрозуміти, нехай звернеться за ключем до нього до редакції „Слова Польского" Цей інтелігентний орган поміщує дня 21-го червня статтю свого знавця національних проблем М. Прушинського, в якій читаємо таке: „Skoro język ruski jest przecie polszczyzną z ruskiemi końcówkami"... І чому такому добродієві не дати катедри порівняної словянської фільольогії!

— **Брат папи графом.** Папа надав титул графа своєму братові Ферммо Ратті, якого дочка вийшла замуж за маркіза Перчікеті. Від Льва XIII. ніодин папа не користав з права надавати своїй родині шляхецькі гідности.

— **Примхи природи.** Одна відома громадянка пересилає нам принагідно в листі галузочку цвіту грушки, яка тепер, коли одні овочі вже гарно підросли, починає вкриватись цвітом удруге, забуваючи, що весна минула. Недурно живемо в краю, де стільки людей вірить, що грушки цвітуть навіть на вербі!

— **Нові винаходи Маркон'я.** Славний італійський винахідник Марконі, якого ювилей святкувала Італія цими днями, зробив два нові винаходи: радіоелектричну морську лихтарню, яка висилатиме орієнтаційні сиґнали на величезну віддаль і таку електричну машину до писання, що лист писаний в однім місті можна вже одночасно відчитувати в иншім, де буде відбиральний апарат.

— **Дейнека Іван,** корінний склеп, Львів Руська 1., продає гуртовно пасту Елєґант по цінах фабричних. 1992 1-5

— **Перепрошую Вас, п. Добродійко,** чим ви чистите підлогу, що така гарна, так вилискується мов шовк... чи можу просити перепис...? Фффе! моя пані... та хто би то сьогодні тим бабрався та нюхав в хаті неприємний запах... я купую в „Народній Торговлі" французьку масу О. Левицької і С-ки вже готову і як бачите вона єдина дуже добра. — В такім разі я завтра рано пішлю туди свою Настуню купити. 1973 1-1

З судової салі.

За приналежність до Української Військової Організації.

В пятнадцятому дні розправи (вівторок дня 22. ц. м.) зізнають:

Св. Славків, малярський помічник, який ідучи до робо и зна шов по дорозі капелюх. Цей капелюх забрала потім від нього поліція і він лежить на столі в суді. Свідок пізнає його по темнобронзовій красці.

Цей капелюх відіграє важну [...] в акті обвинувачення, який намагається допасувати до голови Ярослава Барановського. Обв. Барановський твердить, що такого капелюха ніколи не носив, а мав капелюх синій.

На обставину, що обв. Ковалиско був у часі нападу на львівську почту в студ. харчівні, зізнають свідки: студ. Кубасевич і студ. Дранчук. На це вказує і книжка замовлень на вечері, в якій записаний є обв. Ковалиско.

Щодо обв. Бігуна, то відчитано зізнання кількох студентів з Праги (Завальнюк, Кульчицький, Любінецький і ин.), які стверджують, що Бігун дня 30. мая 1924 р. був у Празі і деклямував на концерті Франка, отже не міг рівночасно брати участи в заплянованім йому нападі.

Зізнання станиславівського комісара, передані на письмі, не вносять нічого нового, крім охоти їх автора показати себе второпним, бистрим і „system" кримінальним детективом.

Зате письменне зізнання агента Добруцького дає дещо більше. Особа сього Добруцького дуже цікавить оборону, яка хотілаб конче бачитися з п. агентом. Але станиславівська поліція не може (!?) відшукати місця пробування свойого агента. Тому обор. д-р Ганкевич ставить внесення, щоб віднестися до департаменту безпеки міністерства внутр. справ у Варшаві, яке напевно знає, де міг заподітися пан агент. Адже поліційний урядовець не має крил, щоб міг відлетіти за море.

На відчитання його зізнань оборона не годиться, але їх відчитують, бо годиться на це прокуратор і трибунал. Зізнання Добруцького відносяться до нападу на почту в Калуші. І в тім зізнанні повно натяків на свою бистрість, орієнтаційний змисл і особисту відвагу. Попри це є там ще одно невеличке, але цікаве місце: комісар поліції переслухує Паславського. Паславський не признається до вини. Тоді Добруцький звертається до комісаря зі словами: „Niech pan komisarz pozwoli, ja go przesłucham, a pewnie wszystko wyśpiewa!" Обвинуваченого переводять чогось до иншої кімнати (чого?!) і там відбувається переслухання. Паславський не признався до вини, а п. агент до побоїв, хоч переслухуваний був потім синій як баклажан. Загалом п. Добруцький заявляє святочно (на письмі), що нікого, ніколи і нічим не бив.

Оттого то Добруцького хотілаб пізнати особисто оборона, та він „припадково" десь заподівся і поліція не може його відшукати. Пропав просто, як пес в ярмарок...

Після протоколу Добруцького наступають осуди знавців: лікаря і вояка.

В першім випадку розказує лікар про рани вбитого поліціянта. Ран було дві: одна в ногу, друга в груди і ця остання смертельна.

В другім випадку виступив як знавець сотник генеральної булави П. В. Евген Бінєцкі чи якось там. Він виголосив насамперед великий реферат на тему ріжних договорів і... очевидно, німецької небезпеки. Знавець мав властиво сказати, наскільки закидувані обв. Олинському вчинки є небезпечні для армії. Але без відповідного патріотичного сосу тяжко обійтися і там сосом був щедро политий цілий реферат.

Знавець признав, що Польща, на жаль, має дуже мало військових таємниць, але все таки пару їх має. Одною з них є... кріс, специяльного системи. Що-до шпіонажі то п. знавець заявив, що Українці тут мають незвичайно облекшену шпіонажу, бо служать по цілій Польщі і є невдоволеним елементом. Лист, який знайшли в Олинського, має багато запитів у справах війська, а дрібничковість тих запитів вказує на Німців (на когож би?!).

Пан сотник кінчить просьбою до суду бути оборонцем армії перед ворожими затіями.

Здавалось би, що ш. знавець твердо стоїть на тім, що всі точки розвіду в листі є незвичайно важні. Та коли оборона почала ставити питання, то показалося, що ні система крісів, ні місце перебування полків, ні краска одіння не є властиво такою таємницею, якої всі держави не зналиб без шпіонажі.

Після реферату військового знавця наступили внесення оборонців, які подамо в найблизшому числі.

Нові книжки і видання.

ЖУРНАЛИ:

„ЗИЗ". Журнал сатири та гумору. Ч. 11. 15-го червня (вул. Руська 18). Зміст: В Зелені Свята. Під Хвилю. О. Ор.: Гадки. Р. Бракко: Жінка. Десять заповідей для українського кандидата. Ор. Ордан: Думки про кохання. З волинських чуток. З волинсько-холмських фотографій: Посол М. Чучмай. Посол Андрій Васильчук. Кажуть... Останні телеграми.

„СІЛЬСЬКИЙ ГОСПОДАР", ч. 6. 1-го червня. Орган Краєвого Т-ва Господарського „Сільський Господар" (Львів, вул. Зморовича ч. 20). Кирило Кахникевич, некрольог. М. Творидло: Як може рільник поліпшити своє власне насіння? Маріян Панас: Охорона праці в рільництві. Боротьба з хоробами на управних рослинах. Більше уваги на гній і на гноівку. Як переховувати муку? Ветеринарний Порадник. На Радянській Україні. Господарський календар на червень. Годівля дробу. Як доїти? Податковий порадник. Господарські ради. Що треба знати пасічникові? Всячина.

НАША ГРОМАДА. Травень-червень, ч. 5–6. Подєбради. Видає Українська Академічна Громада при У. Г. А. (літогр.). Зміст: І. Франко. Каменярі. Пролог до „Мойсея". М. Храпко. Поет-революціонер І. Франко (1856–1916). О. Бочковський. І. Франко — національний „buditel" (з нагоди 10-их роковин смерти). С. Дольницький. Літературна спадщина І. Франка. Е. Чикаленко. І. Франко. (Уривок зі споминів). Б. Гомзин. Бог. (Триптих). Херсонець. Прикащики перед хазяїном. (З нагоди останньої сесії В. Ц. К.). П. Ярмоленко. Ще про козачу націю". І. Дульчич. Сонце. Мала принцеса. (Поезії в прозі). Пер. Ю. Кішера. Пер. Лотті. Мавпочка. Пер. В. О. Конор-Віленська. О. Бочковський. Фр. Палацький — „Otec naroda". (З нагоди 50-их роковин смерти). Р. Кратохвіль. Франтішек Палацький. В. Садовський. Світлій памяти Незабутнього. М. Литвицький. Про організацію українських еміґрантів. Г. Сіманц. Аграрна криза і боротьба за мита в Ч. С. Р. Серед газет і журналів. Театр і мистецтво. Зі спортового життя. Vani.

„НАЦІОНАЛЬНА ДУМКА". Травень-червень ч. 2. Видає на правах рукопису, Група Української Нац. Молоді. Прага (Смíхів, поштова скринька ч. 37). Зміст: 1) Роковини смерти Франка. (Від Комітету для вшанування 10-ліття смерти Івана Франка). 2) Ол. Бабій: Декілька слів про поезії Ів. Франка. 3) Л. Нигрицький: Із днів журби. 4) Д-р Ст. Нижанківський: На політичні теми. 5) Володимир Мартинець: Маркс і Енгельс а пангерманізм. (Докінчення). 6) М. Жовківський: До перевороту в Польщі. 7) Ол. Бабій: Смерть Симона Петлюри. 8) Посмертна згадка. 9) Злочинність в Польщі. 10) Тюремництво в Польщі. 11) Від Редакції.

ОПОВІСТКИ.

Український Наддніпрянський Хор під управою Дм. Котка.
Четвер 24.VI. Бучач.
Субота 26.VI. Заліщики.
Початок о год. 8:30 вечером. Ціни скрізь знижені. 1659 42—?

На українських Інвалідів зложила п. Амалія Гладиловичева з Яворова 100 зол. з нагоди річниці смерти своєї дочки бл. п. Олі з Гладиловичів Приймової. Щиросердечну подяку складає за цей дар Управа У. К. Т. О. Н. І. у Львові. 1987 1-1

Вписи до всіх кляс всенародньої 7-клясової дівочої школи ім. Шевченка у Львові (вул. Мохнацького 12.) відбуваються що дня від 10—1 години рано і від 3—6 по полудни. При вписах предложити останнє шкільне свідоцтво, евентуально ще й метрику хрещення і посвідку щіплення віспи. Вступні іспити до всіх кляс починаються з днем 28. червня. — *Від Управи школи.* 1994 1—2

Дня 3. липня ц. р. відбудеться в Тернополі товариський зїзд семинарійних матуристів з 1891 року. За Комітет: *Д. Тігут, А. Вінковський.* 1979 1—1

Вступні іспити до І. і висших кляс Прив. гімназії гуман. жіночої Українського Інститута для дівчат, з повним правом прилюдности в Перемишлі, відбудуться дня 29. і 30. червня ц. р. — *Дирекція.* 1993 1—3

Нове видання Грецьких Вправ для IV. і V. гімн. кляси друкується і вийде в другій половині серпня ц. р. накладом УПТ. Ученики IV. і V. кляси повинні стриматися з закупном Грецьких Вправ аж до вересня, бо тільки згадане нове видання буде в українських гімназіях обовязувати. — Видавництво УПТ. 1997 1—2

Служащого в віці від 20—35 літ до обслуги гостей готелевих прийме „Народна Гостинниця". Зголошуватись в Дирекції від год. 11—12 рано і від 6—7 вечером. 1971 2—3

В прив. Семинарії учит. жіночій СС. Василіянок в Яворові іспити вступні на І, ІІ, ІІІ і IV. курс відбуватимуться в днях 26 і 27 н. ст. червня ц. р. — *Управа.* 1955 3—3

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ.

ЛІТНИСЬКО в скільських горах з повним удержанням від 5 зол. денно. Залізниця в місци. Зголошення Львів, Папська 21. II. п. Барбаро. 1975 1—2

СОЛІДНА, здорова панна, українка, зі склеповою практикою і більшою кавцією в готівці, одержить негайно самостійну склепову посаду в повітовім місті. Помешкання і харч при родині. Письменні зголошення слати до Адміністрації під „Солідна". 1989 1—2

ЕКСТЕРНІСТА Концесіоновані кураторією Шкільного Львівського Округа приготовляючі курси до гімназійної матури і іспитів з низших кляс. Крім цього матуральний семинарійний курс. Місячна оплата 30 зол. Для держ. вищих урядників знижка. Вписи від 5—7 в Евангелицькій Школі, вул. Кохановського. 1975 1—3

ВИШНІ ЕСПАНСЬКІ, вибір ні посилаю в 5-кілевих кошиках оплатно за посліплатою зол. 12. А. Венкерт, експорт овочів, Заліщики. 1984 1—4

КОЕДУКАЦІЙНІ Наукові Курси „Освіта" (затверджені Кураторією О.Ш.Л.) приймають вписи на новий шкільний рік 1925/26 на: 1) Курс матуральний гімназійний (всілякого типу) також матуральний семинарійний курс. 2. Курс з обсягу 6 і 4 клас гімназійних. 3) Курс чужинних мов. На курсах „Освіта" вчать найліпші гімназійні професори через 5—6 годин денно. Інформації і вписи щоденно від 12—1 і від 5—6 в секретаріяті курсів Львів, Міцкевича 11. Інститут Падеревського. 1983 1—4

ЖІНОЧІ І ОСІБНІ МУЖЕСЬКІ СЕМИНАРІЙНІ КУРСИ. (Приватна семинарія) вписи від 5—7 в Школі Евангелицькій, вул. Кохановського. Місячна оплата 30 зол. 1982 1—4

ПОШУКУЮ негайно, до бюрового занятття панни, що обзнайомлена з німецькою мовою. Ю. Ломага, Сенкевича 6 1978 1—2

СОВІСТНА ІНСТРУКТОРКА, абсольвентка учительського семинара С. С. Василіянок, прийме лекцію українських дітей. Ласкаві зголошення приймає Адміністрація „Діла" під „Новітня метода". 1980 1—2

РУТИНОВАНИЙ КАНДИДАТ адвокатури зволить зголоситись негайно в канцелярії адвокацькій, Львів, Фредра ч. 12. 1961 1—1

НАРОДНІЙ СТРІЙ, жіночий, дуже гарний і новий, хто має, нехай зголоситься: Р. Марітчакова, Львів, вул. Крашевського 19 а. 1990 1—

PRIKARPATSKA RUS — UŽHOROD — Poste restante pro Insiin era Evge n Ur. Листи на почті прошу дуже негайно відповісти „Великдень". 1986 1—1

ВСІ вже хиба знають, бо переконались що найідеальнійшим, безглядно найліпшим ліком на всілякі недомагання жолудка, кишок є зела славного на цілу Европу Доктора Дітля, які висилає Аптека в Лішках під Краковом. Ціна 2·50. 1981

1-ЗОЛ. коштує кожда золотнича направа у Ґутермана Сикстуська 14. 1679 36—?

НАПРАВУ годинників під управою фахових сил швайцарських поляводує Ґутерман Сикстуська 14. По стінні годинники посилаю домів. 1679 б) 38—?

ВИ МОЖЕТЕ СТАТИ ІНЖІНЕРОМ (Інж. Електр., Металюрґ., Хем., Індустр., Торговлі і т. п.) (також приготовляючий відділ) не змінюючи свого місця осідку, певно після модерної і швидкої Методи. Іспити і дипльоми у Вашім краю. Проспекти у всіх мовах. Departament technique O. Brd. Constitution 25, Liége (Belgien). 1915 а) 2—8

КАТЕХИТ на ферії дістане в горах мешкання над Сяном і молоко за відправу недільного богослуження. — Уряд парохіяльний Постолів п. Ліско. 1974 2—2

УКІНЧЕНИЙ правник пошукує заняття. Зголошення до Адм. під „Правник". 1958 2—3

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

В ГРЕБЕНОВІ коло СКОЛЬОГО (Українська Швайцарія) Є НА ПРОДАЖ одноморгове, сонішне, високо над Опором з чудовим видом біля соснового ліса положена парцеля, що надається на будову санаторії і оселі. Будівельний матеріял з тартаку барона Греддя і майстри в місці. Продається в цілости або частями. Відомість в Міщанському Союзі кредитовому у Львові, вул. Руська ч. 3, І. пов. від 9—2 години. 1963 3—3

ЕЛЕКТРОТЕХНІЧНІ МАТЕРІЯЛИ
рожкові громозводи
на забезпечення електр. ліній, також всілякі матеріяли входячі в обсяг електротехніки найдешевше доставляє
Б. ПАНЦЕР,
1948 **Львів, вул. Коперника 17.** 3

Оголошення.

Сенат Української Господарської Академії в Чесько-Словенській Республиці (Ukrajinska hospodařska Akademie v Č. S. R. v Poděbrady), оголошує конкурс рисунків печатки і знака Академії. Термін присилки проектів до 1. вересня ц. р. Премії за три кращі проекти — 500 кч., 300 кч. та 200 кч. Умови конкурса та пояснення Канцелярія Академії на бажання висилає негайно.

Ректор Академії, Професор Шовгенів.
1988 1—1

ЖАРІВКИ ощадні, як також всілякі електротехнічні матеріяли, поручає знана фірма **К. Помпах,** в новововідкритім льокалі, Львів, вул. Баторія 26 (Будинок премієр). 1990 Ціни безконкуренційні. 1—10

Народній зїзд в Мельниці.

Дня 10. червня ц. р. відбувся Народній Зїзд Українського Національно-Демократичного Обєднання для мельницького судового округа при співучасти майже пів сотки мужів довіря. Нарадам проводив о. декан Капустинський. Реферат про програму партії та пояснення до неї виголосив адвокат д-р Лунів. Про організаційний статут та партійну пресу говорив абсольвент прав Іван Вербицький. В дискусії виявилася повна одноr;ідність думок щодо конечности негайного переведення партійної організації по громадах мельницького судового округа. Принято одноголосно рішення, одноглідні з борщівськими ухвалами. Крім цього вибрано пять членів до Повітового Народнього Комітету в Борщеві а саме: о. Діонізія Щуровського як заступника голови, о. Дмитра Паляницю, пароха в Пилипчу, Василя Костенюка, рільника в Кудринцях, Івана Романюка укінч. агрон. і коопер. в Михалкові, Михайла Кучерявого, рільника в Мельниці, Василя Чубея, рільника в Іваню Пустім Дмитра Ткача, рільника в Михалкові.

Вирішено скликати окреме політичне віче в Мельниці.

Памятайте, що всякі збірки на нагробник на могилі І. Франка треба посилати до Центробанку (Львів, Ринок ч. 10. І. пов.) на щадничу книжечку ч. 7910.

Журналіст.

(З принагідного записника.)

Люї Вейо належить де найвпливовіших соціольоґів нинішної Франції. Він один із тих, котрі формують душі молодого покоління — того покоління, котре через десяток-два років буде мати в своїх руках керму французького життя.

З його писань вириваємо тут одну сторінку. Її заголовок: „Журналіст", а підзаголовок: „Про важну працю журналіста і про невдячність як нагороду за неї".

Уваги його, думаємо, цікаві не тільки французькій публиці.

I.

В склад здібностей, талантів і потреб, що є необхідний для витворення справдішного журналіста, входять певні складники моральні, які роблять з нього найпотрібнішу й найбільш безкорисну підпору партії, котрій він служить. Нічим не можна заступити місце талантовитого й переконаного журналіста.

Хто инший, як не він, заєдно сторожить на своїм пості; бє, коли треба, иноді навіть без поради, часто й проти волі начальства — не великими ударами, а ударами певними. Він присилував лінивих іти вперед, заохочує і настрашує боягузів, спиняє очайдухів, він обвязує ранених, покріпляє поборених, поясняє неповоротним їх хибні кроки і їх виправляє.

II.

Як швидко кинулась би незгода в ряди партії, якби не було журналіста, щоб рівно розділяти похвали і промовчувати взаїмні кривди. Бо йому всі звіряються, він знає тайни всіх самолюбств і всіх амбіцій і він заставляє зависних користуватися взаїмно собою. Дякуючи свойому становищу другорядному й майже закритому, він підіймається вище особистих ворогувань; як треба, він приголомшує симпатії; його каламар, із якого випливає слава инших, є відкритий всім і запертий тільки для нього самого.

Бачучи, як твориться слава, журналіст навчається гордувати нею. А це не дрібниця — гордувати славою, особливо, коли нема в нас титулу на неї, тай що вона моглаби нас завести.

III.

Назву журналіста потяговим волом партії. Він її тягне, її посуває вперед, її двигає в поті чола, без слави: скільки важних мужів, промовців, письменників, інтригантів, гребінь котрих підіймається понад юрбою, завдячує свій високий ріст і свої швидкі скоки тому кріпкому волові, терплячому, скромному й невідомому, який дає йому своє плече.

IV.

За стільки прислуг, стільки зусилля журналіст одержує мізерну заплату: дрібне, темне місце — якщо партія тріюмфує; нужду — як партія паде; в обох разах — забуття.

Ще щастя його, коли він не прів, працював і посвячував своє життя на те тільки, щоби помагати невдячним і зрадникам! Скільки то одиниць, прибільшених, видутих, розвеличених журналістом покористалося тою уявленою вартістю, яку він їм приписав, на те, тільки, щоб себе добре продати!

"Скільки инших, які парадують під золоченим покровом, витканим пером журналіста, відрікається його в тяжку хвилю, а коли хто каже: „Адже ви його намовляли!" — відповідають: „Я його не знаю!"

V.

В компромісах, які варяться за його плечима, він — хоча і не хоче нічим стати і не може нічим бути — є жертвенним козлом усіх злобних маневрів, його обскубують, він паршива вівця, від якої, мовляв, іде все лихо.

„Невже то не він був гіркий, грімкий, не він — ранив жорстоко, не він топтав честь, яка належиться чесному противникові; чого то не роблено, щоб його загнуздати, присмирити? Одначе ніщо не змогло присмирити його пристрасть і його безличність..."

Таке говорять про нього ті самі люде, котрі нераз сердилися на нього, що він лагодив був терпкі вислови їх ображеної пихи.

VI.

Він знає, як з ним поводяться і він прощає, коли інтерес справи вимагає його вибачення; пімста лишається йому на будучність. Та я знав і таких, що не знижалися до пімсти. Чимало є таких, що позволяють дурням пишатися, єдино тільки тому, щоби насміятися над пустою юрбою...

*

Таке пише французький учений про журналістів, журналістичне звання і вагу журналістичної праці у Франції — в одній з найкультурніших націй світа й історії. А що прийшлосяб йому сказати, якби він знав, як поводяться з журналістами і їх працею партії й організації народів — куди менше французького культурних?...

Париж, червень, 1926. **в. л.**

Свято Інвалідів УГА

як закінчення річного курсу відбулося у власній домівці при вул. Софії ч. 25 дня 19. червня 1926.

Рівно о 5-ій годині зійшлися делегати українських товариств і вся публика, що у нас ніколи не буває. Прийшли делегати від У. П. Т., Сокола-Батька, „України", Л. Ситківського клюбу, „Українського Сп. Союза" разом 2 особи, що за браком иншої творили „публику". Але впорядчик „матури" п. Гнатюк у безпримірнім оптимізмі ждав дальших „мас" видців і слухачів і непотрібно проволік початок попису. Вищезгаданий закликав вкінці попишевих неміччників і виголосив коротке вступне слово. З нього довідалася публика, що Дім українських інвалідів є властиво школою: постійно одні кінчають курс і відходять чи то на господарство чи знаходять посаду в кооперативах, а на їх місце приходять инші. Було шість категорій учнів, залежно від ступня їх освіти. Крім п. Гнатюка, старого Усусуса, вчили їх ще 2 академіки і вони теж питали їх на іспиті. Початкуючі писали на таблиці прості слова і пояснили правила правопису. Потім розвязували прості математичні задачі. З вищого курсу слухачі знають пропорції і правило трьох та зовсім добре розвязували складні рахункові задачі. Дальше були питання з історії України, загальної географії, з історії українського письменства, з науки про кооперацію. Кілька інвалідів деклямувало дуже гарно Шевченкові поеми, один пірвався навіть до прольоґу Мойсея, але не вдав. Так само слабо випала орхестральна продукція стрілецьких пісень та инших музичних точок.

На закінчення проповів делегат С. Батька, загріваючи слухачів до дальшої праці над собою, аби могли стати корисними членами громадянства.

Поминаючи значні успіхи в науці, найбільші похвали заслугує у наших інвалідів охота до праці і науки. Кождий з них по 7 годинах фізичної праці у варстаті ще знаходив час на шкільну науку і лектуру, а деякі ще і бралися до музики.

Вечір був загалом милий і жалувати повинні ті 125 запрошених, що на ньому не були.

Любимо гордитися славетними ділами УГ Армії, але подивитися, що роблять останки тої армії, чим займаються колишні борці за самостійність України, на це у наших людей і часу й охоти забракло. Але я цікавий, чим викрутяться по першім ті абсентовичі, коли прийдуть до них за збіркою на українських інвалідів?

Т. Ф.

НОВИНКИ.

— Почтові складанки розсилаємо з нинішним числом, та просимо П. Т. передплатників негайно відновляти передплату, щоби не було перерви у висилці часопису. Передплату належить присилати прямо до Адміністраці, яка на місяць липень 1926. виносить 4·50 золотих.

— Канцелярія УНДО. міститься у власній домівці при вул. Косцюшка ч. 1 а, II. поверх (камениця Народньої Гостинниці). Урядові години від 9—2 і від 5—6 щодня та від 10—11 рання в неділі й українські свята. 3—3

— Катастрофи та нещастя. Ріки Ельба та Одра постійно підносять свій рівень води внаслідок останніх злив. Великі простори піль залиті. — У Льос Анджельос (Каліфорнія) хтось динамітом висадив у повітря міський театр. Жертв не було, бо замах зроблено після вистави. — У поспішнім поїзді Ню-Йорк-Чікаґо загорів один ваґон і заки здержали поїзд, пять осіб згинуло. — У Зединених Державах між містами Кляріндa і Торінґток перейшов буровій, який причинив великі шкоди, вбив 2 людей 41 осіб зранив. — Новий італійський літак, збудований на зразок Амундсенівського „Норґе" згорів на римськім майдані. — Французький літак на лінії Париж-Берлін розбився з висоти 10 метрів; пасажири цілі. — Повені в Чехословаччині дійшли до катастрофічних розмірів. У Празі та инших містах деякі вулиці залиті водою.

— Іспит зрілости в держ. українській ґімназії в Перемишлі в днях 12—15. ц. м. під проводом візитатора кураторії Сосніцького і дир. Мих. Грицака у відділі „Б" здали такі учні: 1. Бек Ляйб, 2. Василькевич Володимир, 3. Воронка Остап, 4. Ганчук Роман, 5. Гладкий Ярослав, 6. Гриневич Іван, 7. Жук Володимир, 8. Жук Степан, 9. Захарко Антін, 10. Клачинський Степан, 11. Колодій Володимир, 12. Макар Модест, 13. Максимович Юрій, 14. Михалович Мирон, 15. Микита Стефан, 16. Мирович Олександер, 17. Мисяк Володимир, 18. Нащочич Осип, 19. Невела Леопольд, 20. Палковський Василь, 21. Пауліш Василь, 22. Сеньо Михайло, 23. Стародуб Ярослав, 24. Шуль Ярослав, 25. Шумелда Павло, 26. Таубенфельд Альфред, 27. Усцький Клим, 28. Хробак Василь, 29. Яник Василь. Чотири абітурієнти перепали при устнім іспиті зрілости.

— Лектура політичних вязнів. Може не всім відомо, що хто попаде у Польщі у слідчу вязницю за політичні провини, а дістане читати книжки, ці книжки мусять переходити судову цензуру. А що судия не має обовязку розбиратись у літературі, то трапляється часто таке, як трапилося цими днями, що заборонить передати вязневі „Шість оповідань" славного Англійця Джозефа Конрада, з походження Коженьовського, яким зачитується вся польська суспільність. Чому? Бо судии глипне на небезпечний заголовок — оповідання про анархіста. Судівництво в Польщі є імовірно тої думки, що побут у вязниці та добірна лектура має причинитись до зміна політичних пересвідчень вязнів. Розуміємо, що не слід давати вязневі напр. „Підручник як утікати з вязниці", але важко розуміти, нащо накладати на суддів непосильний для них обовязок: літературних критиків?

— З епідемії самовбивств. У Давидові повісився 58-літний селянин Михайло Гродецький, рішивши віддавна, що це єдина розвязка його клопотів. Хоча повідомив про свій намір усіх... виконав його і родині не вдалось йому в цьому перешкодити.

— Три тижні вязниці за обіцянку женитись дістав Михайло Кухмістр зі села Стрілки, бобрецького повіту, а то тому, що був певний, що дістане за своєю нареченою Новочільних 4 морги і [illegible]. Побачивши, що морґів не буде, зрікся подружжа, а дівчина подала на нього в суд. В Америці не лише просидів би 3 тижні, але мусів би ще женитись.

— Чи вільно торгувати долярами? Два посередники у продажі долярів Пейсах Кернер і Мендель Ляндав ставали перед судом, обвинувачені в тому, що за доляри платили фальшивими золотими. Коли вони доказали свою добру віру у цій трансакції, відповідали на иншій розправі за недозволену торговлю долярами. Але й тут вони заявили зі здивуванням, що нічого не знають про заборону продажі долярів, коли всі роблять це явно а навіть державні банки посилають купців на „чорну біржу". Судця подумав, і мабуть пригадав собі, скільки разів він сам купував доляри і... звільнив обвинувачених.

— Чотири присуди смерти в Коломиї. Коломийський суд присяжних засудив на смерть Марію Лукащик за злочинне вбивство свого мужа, Василя та Петра Лесинків і Х. Гаврилюка за змовлене вбивство господаря Миколи Янчука з Іспаса.

— Невияснена любовна трагедія. В Озерянах трапилась любовна траґедія, якої мотиви дотепер нерозяснені. До тамошнього лікаря Леона Марґулеса прийшла молода пари: Хведір Аксентієв, студент і Катерина Гаєвська. Аксентієв, ждучи довго на лікаря, ввійшов до його кабінету і стрілив до нього, а Гаєвська, вихопивши йому револьвер, стрілила ще вдруге до Марґуліеса на землі, смертельно. Убийники самі дали себе арештувати, але не подали мотивів злочину. Є здогади, що Аксентієв мав з Марґуліесом порахунки в обороні своєї нареченої.

— Бандитизм. На вул. Анчевських 7, львівський розбишака Юзеф Пекарський vel Станіслав Спольський, напав вечером на власника дому Дамяна Горобйовського разом зі своїми товаришами, Оттенбрайтом, Земяковським і Дрожанським, покалічивши його та жінку, яка вибігла на поміч і забрав йому 2300 зол. Крім цього повибивали шиби в хаті та зранили сина Горобйовських. Учениці сусідньої вчительської семинарії аж мліли зі страху. Згадані розбишаки вже не перший раз так гуляють по Львові.

— Вже й таких способів беруться. Громадяне Вишник жалують, що по містечку вештаються якісь людці, які пускають фальшиву чутку, буцім-то філія української ґімназії у Львові скасована. Мета цієї провокації ясна: спрямувати всіх батьків з вписами до головної ґімназії, де як відомо число прийнятих є обмежене, а тим самим дати підставу владі зачинити першу класу ґімназії на філії задля недостачі учнів!

— Спізнена рефлексія. У „Дзеннику Людовім" з дня 20. ц. м. находимо таку новинку: „На властивім становищі. Варшава 18-го червня. На вчорашних загальних збо-

чуть, що важнiше є зменшити густу сітку цих ліній в Европі, ніж присднати для свого діла таких заморських гостей як Бразилію.

Львівський процес.

Два тижні розправи.

Закінчився 14-ий день розправи і вже крім двох чи трьох свідків переслухано всіх (шістьдесять кілька) свідків акту обвинувачення. Переломовою хвилею в цих 14 днях були зізнання самих обвинувачених, бо зізнання свідків акту обвинувачення були монотонні, сірі і нічого нового до розправи не внесли. Із 12 обвинувачених шістьох, а саме: Шумський, Ковалисько, Люпуль, Стефанишин, Бігун і Барановський Роман заявили, що не належали до ніякої організації, не брали участи в ніяких нападах і до вини не почуваються: чотирьох: Барановський Ярослав, Паславський, Ясінський і Дубаневич заявили, що до організації належать, що устроїли напади на почти, але не в усіх випадках, як їм закидує акт обвинувачення, а робили це не з особистих мотивів, але на приказ організації для добра української нації і держави. Антін Медвідь зізнав, що до організації не належав, але брав участь у напад на касу в Долині, бо вірив свому товаришеві, що ці гроші підуть на вищі народні цілі. І врешті Андрій Олинський, який не належав до ніякої організації, нічого не мав з нею спільного, а що до злочину шпіонажі, який йому закинув акт обвинувачення, то він признає, що з такою пропозицією до нього звертались, але він ніякого шпіонського матеріялу не дав. Обвинувачені по свойому складі представляються так: пять студентів університету, (один медицини, один фільософії, двох студентів техніки, один правник), трьох ґімн. абітурієнтів, двох абсольв. учит. семинара, двох робітників (один салінар, один машиновий слюсар).

Незвичайно характеристичний був момент, коли по зізнанні першого обвинуваченого Володимира Люпуля, який до вини не признався, прийшов з черги обвинувачений Іван Паславський. Його виступ був несподіванкою для заступника акту обвинувачення, а його спокійна, гідна, дуже серіозна і повна змісту промова викликала незвичайне враження на всіх: від трибуналу і присяжних суддів аж до всіх присутніх на салі. Дуже гарною промовою, простими, невибагливими словами подав мотиви свого вчинку салінарний робітник Антін Медвідь. Сензацію викликала оборона Миколи Ясінського. Акт обвинувачення уважав його за головного організатора і провідника всіх тих злочинів, про які говорить акт обвинувачення, та рівночасно стверджує, що він і в поліції і у слідчого судді, не зложив ніяких зізнань, ні не давав ніяких вияснень. Прокуратор стверджує, що ніяких доказів реальних проти нього немає. І цей Ясінський на розправі признається, що брав участь у нападі на почту в Калуші на приказ організації, та до вини не почувається. Це зізнання викликує констернацію і щире здивування у всіх, а головно у п. прокуратора. На питання провідника трибуналу, чому він не признався до того ні на поліції, ні у слідчого судді, відповідає коротко, по жовнірськи: „Бо такий був приказ організації!“

Не обійшлося на жаль також і в тім процесі без прикрих картин знущання і катування політичних вязнів на поліції. Коли на питання оборони комісар поліції Ган мусів признати, що одного разу почув крик і коли побіг у сторону, звідки крик походив, побачив Паславського в товаристві двох дозорців в келії і ті йому заявили, що Паславський хотів через вікно келії втікати. На ті слова встає обвинувачений Паславський і пригадує п. комісарові, що він тоді мав сковані руки і ноги, отже всякі спроби втечі були фізично виключені. Пан комісар

мусів це признати. Цей сам пан комісар (коли на внесення оборони предложено йому фотографії Паславського) мусів признати, що на тій фотографії дуже виразно видно на лиці Паславського якісь темні плями. Але чи це з побоїв „не вмів“ на жаль п. комісар вияснити. Такі сцени повторялися майже при кождім з обвинувачених. В 14. дні розправи білянс її представляється так:

Напад на почту в Калуші і напад на касу Повітової Ради в Долині признають дотичні обвинувачені. Свідки акту обвинувачення нічого нового не зізнали, з цею тільки ріжницею, що обвинувачений Дубаневич борониться, що постерунковового Громадку вбив неприсутний на розправі Карчмар. Тимчасом начальник стації Рахині Конкольнік твердить, що пізнає Дубаневича що то він убив Громадку. Другий напад на почту в Калуші відноситься до одного обвинуваченого, а саме до Миколи Бігуна. Це сталося дня 30 мая 1924 р.

Одинокий свідок на те: пострілений тоді поліціянт — Красняк. Тимчасом оборонець Бігуна предложив свідоцтва дир. поліції в Празі, протоколи фільозофічн. кружка при українськім університеті з Празі, і два свідки: д-р Стахів і Коберський під присягою зізнали, що дня 30. мая 1924 р. відбулася Академія в Празі в честь Івана Франка, на якій між иншими Микола Бігун деклямував і співав у хорі. Щодо почти у Львові то крім одного капелюха, який акт обвинувачення конче хоче всадити на голову Романа Барановського, ніяких инших доказів розправа досі не дала.

Боронім української школи!

Новий підступ Шкільної Міської Ради у Львові.

Маґістрат м. Львова перевів у днях від 1.—5. травня 1926 р. перепис населення у Львові, з особливим узгляднениям тих річників дітей, що обовязані ходити до школи на основі закону про примус навчання. Як зачуваємо, при нагоді цього перепису стверджено, що кілька тисяч дітей у Львові не побирає зовсім шкільної науки. Щоб тому зарадити, Шкільна Міська Рада розіслала на днях завізвання до батьків та опікунів дітей з наказом вписувати їх діти до найближчої районової школи, яку в тому завізванні точно названо.

Дотепер усе здавалось би в порядку й без закиду. Та Шкільна Міська Рада позволила собі звернутися з такими письменними наказами також до всіх українських батьків, які посилають уже свої діти до українських приватних шкіл. Тому звертаємо увагу на цей новий підступ шкільних властей, який має на меті заманити українські діти до польських шкіл м. Львова і взиваємо громадянство, щоб воно не дало себе ні застрашити, ні стероризувати. Діти, вписані до українських приватних шкіл, виповняють свій законом означений обовязок щодо шкільного примусу на рівні з дітьми, вписаними до державних шкіл, тому нема найменшої потреби переписувати їх до районових шкіл. Одержаний наказ від Шкільної Міської Ради повинні українські батьки негайно предложити управі школи, до якої ходять їх діти. Управа школи потвердить це (найкраще на відворотній стороні наказу). Цю посвідку належить доручити Шкільній Міській Раді. На-доцільнiше булоб, якби самі управи шкіл позбирали ці накази від батьків своїх учнів і, заосмотривши їх відповідною увагою, відіслали ці накази до Шкільної Міської Ради.

Таксамо мається справа з дітьми, що вперше підуть до школи, бо вписання їх до українських приватних шкіл виповнює цілковито приписи закону про шкільний примус. Цею справою повинні щиро й енерґічно занятися кружки У. П. Т. та инші дільницеві організації, щоб довести вже з найближчим шкільним роком до такого стану, аби ні одна українська дитина не ходила до чужої школи.

Народня Організація Українці в м. Львові.

Свята Франка.

Дрогобич.

На 19. і 20. червня ц. р. місцевий повітовий комітет призначив Франкове Свято. Вечером 19-го відбудеться концерт, а 20-го мала відбутися святочна Академія. Одначе Академія не вдалася зовсім, бо ніхто з повіту не явився. Як причину можна подати зливні дощі, котрі перешкодили селянам прибути на це свято.

Одначе дійсна причина лежить глибше. В Дрогобичі Франка поділено на буржуазного й робітничого. До цього не повинен був довести місцевий комітет. Навпаки — всіми силами треба було старатися, щоб такий поділ не мав місця. А коли місцеві організації ставили тверді умови, належало справу передати Краєвому Комітетові, який був би рішучо занявся посередництвом. У таких випадках краще навіть уступити, ніж доводити до крайности й наражувати при тому на дуже немилі ситуації саму справу й особи, непричасні в сумних місцевих усобицях. Дня 21-ого червня відбулося робітниче свято Франка, що випало дуже величаво.

З Наукового Т-ва ім. Шевченка.

Вибір нового виділу.

Загальні збори Наукового Товариства ім. Шевченка у Львові відбулися дня 30. травня ц. р. при сильнім заінтересуванні членів, які явилися в дуже значнім числі. При виборі виділу голосувало 60 членів. Новий виділ вибрано майже одноголосно, бо 59 голосами на 60 голосуючих. Головою Т-ва вибрано вдруге проф. К. Студинського. Членами виділу стали з малими змінами ті самі особи, що засідали в попереднім виділі, а саме: д-р Ів. Брик, д-р Евген Бурачинський, д-р Володимир Левицький, інж. Юліян Мудрак, д-р Ілярій Свєнціцький, д-р Станислав Старосольський, д-р Роман Цегельський, д-р Ярослав Гординський, д-р Максим Музика, ред. Мих. Струтинський, та інж. Микола Творидло. До контрольної комісії упрошено: проф. Дениса Коренця, д-ра Володимира Охримовича і дир. Ом. Саєвича. Уступаючому виділові і його президії висловлено на внесок контрольної комісії признання і подяку за взірцеве ведення Товариства. До виділу входять іще від фільольогічної секції проф. Мих. Тершаковець, від історичної д-р Мирон Кордуба, від природописно-математичної проф. Мик. Мельник. Виділ уконституувався, вибираючи д-ра Вол. Левицького заст. голови, д-ра Романа Цегельського секретарем, д-ра М. Музику скарбником.

Орґанізаційний рух.

Жіноче віче УНДО.

Тернопіль, 17. червня.

Дня 16. ц. м. відбулося в Тернополі велике жіноче віче, скликане місцевим Жіночим Кружком Українського Нац.-Дем. Обєднання. Велику салю „Міщанського Братства“ заповнили битком жінки: селянки, міщанки, інтеліґентки. Переважаюча більшість зібраних — селянки. Багато з них вперше на політичному вічу. Цілий час з великою увагою і зацікавленням слідкують за ходом нарад, нагороджуючи бесідниці, що порушують актуальні для них справи, довготріваючими оплесками.

Віче отворила п-ні Бланка Баранова, присвячуючи на вступі своєї промови згадку пок. С. Петлюрі. Почесною головою віча вибрано п-ню сенаторку О. Левчанівську. Провід віча спочивав у руках пань: Кондратової (голова), О. Кисілевської і Вигнанської (заступниці голови). Секретарювали О. Калинівна і Ксеня Кручова (селянка з Березовиці).

Реферат про сучасне політичне положення виголосила сен. О. Левчанівська. В приступній, популярній формі бесідниця зобразила історію боротьби українського народу за свою державність і сучасне положення на західно-українських землях, ілюструючи його яркими фактами з волинської дійсности. Свій реферат сенаторка закінчила висуванням ролі українського жіноцтва в змаганнях нації.

Друга точка денного порядку: реферат п-ні Бланки Баранової про економічну і політичну організацію українського жіноцтва. Референтка обговорює потребу освідомлюючої акції серед жіночих мас, щоби притягнути їх до активної участи в економічних та політичних організаціях. Подає короткий нарис жіночого руху, пояснює ріжниці між західно-українськими політичними партіями, ролю Українського Національно-Демократичного Обєднання, його відношення до инших партій та його програму. Дальше пояснює, чому потрібні переходові окремі політичні організації жіноцтва. Вони мають відготовити широкі жіночі маси до участи в політичному житті.

Після рефератів виголосили привіти: п. М. Струтинський від Центрального Комітету У. Н. Д. О., п-ні О. Кисілевська від редакції „Жіночої Долі“, п-ні Вигнанська від жіночої організації в Копичинцях.

Відтак відчитано резолюції. В дискусії забирали голос пп. Сембаєва, Блажкевичева, Ситникова, Богачевська, Кисілевська й инші.

Сен. Левчанівська відповіла ще на питання, порушені в дискусії, підкреслила вагу вічевого руху й закликала до єдности та активности. Після промови побіг на сцену один з тернопільської радикальної трійці, п. Ладика. Він насильно вдерся на салю і не питаючись президії про дозвіл, хотів говорити. Та вже було за пізно. Учасниці віча зі співом національного гимну покинули салю. Радикалам не повезло. Вони перед вічем перехвалювалися, що розібють його і з тою метою стягнули під салю гурток своїх прихильників і „фахових“ розбивачів віч. Одначе план не вдався.

На вічу ухвалено цілу низку резолюцій політично-організаційного характеру по лінії думок, порушених у рефератах. Крім цього занято становище в справі вбийства Семена Петлюри та огидної кампанії жидівської преси. На внесок п-ні Кондратової вислано телеграму до п-ні Петлюрової з висловом співчуття. Окрему резолюцію ухвалено в справі політичних вязнів, якими переповнені тюрми, головно на Волині (Луцьк, Володимир Волинський, Ковель, Рівне і т. д.)

Учасниця.

Повітовий Народній Зїзд в Сяноці.

Сянік, 18. червня 1926.

Дня 16. ц. м. відбувся в Сяноці в салі „Народньої Торговлі“ Повітовий Народній Зїзд У. Н. Д. О. Зїзд відкрив д-р В. Блавацький. По виборі президії в особах о. Петра Андрейчика і п. Г. Жука виголосив делеґат Центрального Комітету Українського Нац.-Дем. Обєднання п. Олекса Черкавський реферат про програму, організацію і найближчі завдання Обєднання.

По оживленій дискусії, в котрій між ин. забирали голос: п. М. Кульчицький, о. Сікора, М. Черепаняк, інж. Мосора, о. декан Константинович і д-р Константинович, Зїзд приступив до вибору Повітового Народнього Комітету.

Головою вибрали д-ра Василя Блавацького, адвоката в Сяноці, а членами: о. Петра Андрейчика з Війського, інж. Волод. Мосору з Сянока, Степана Макуха з Туринського, Михайла Черепаняка з Семушови, д-ра Володимира Константиновича, Феда Коцана з Вислока, Иосифа Потуляка з Глумчі, д-ра Остапа Жука, адвоката з Буківська й о. Юрія Менцінського з Карликова.

Замітити треба, що, не зважаючи на непогоду, у зїзді взяло участь 20 (двадцять) громад, заступлених 34 делеґатами.

Народній Зїзд у Борщеві.

Дня 3. червня ц. р. відбувся у Борщеві в салі Народнього Дому Повітовий Народній Зїзд Українського Національно-Демократичного Обєднання при участи 66 делеґатів, зі слідуючим порядком нарад: 1) пояснення програми партії, 2) організаційні справи, 3) справа преси, 4) перевибір Повітового Народнього Комітету.

Нарадам проводив голова Повітового Народнього Комітету д-р Лунів. По поясненню програми партії о. совітником Гуньовським виявзалася довша оживлена дискусія (забирало голос 25 осіб, у тім більшість селян), яка виявила загальне зрозуміння та одобрення партійної програми. Про організацію партії реферував п. Гораль. В дискусії взяло участь дванацять осіб. Після того вирішено, що до дня 29. червня ц. р. мається в кожному селі перевести партійну політичну організацію. Про значіння преси говорив абсольвент прав Іван Вербицький, вказуючи на конечність поширення „Свободи“.

З черги вибрано Повітовий Народній Комітет у складі: д-р Андрій Лунів голова, о. сов. Олексій Гуньовський, парох в Лавівцях, заст. голови, Петро Гораль, інструктор ткацьких курсів у Борщеві, секретар, Гнат Баранюк, директор коопер. „Українська Каса“ у Борщеві, скарбник, члени: о. Антін Казновський, парох у Глубічку, Василь Галяс, рільник у Стрільківцях, Андрій Стефанюк, рільник в Жулинці, Гриць Старицький, міщанин у Скалі, Михайло Лоточинський, міщанин у Борщеві, Андрій Стахів, рільник у Лавівцях. В Комітеті зарезервовано одно місце для представниці жіноцтва, а пять місць для мельницького судового округа.

На день 29. червня ц. р. заповіджено прилюдне віче в Борщеві.